

2. Мартинюк Е. І., Никитченко О. Е. Приватні та публічні інтереси в умовах пандемії COVID-19: колізії та правові шляхи вирішення: монографія. Одеса: Гельветика, 2021. 404 с. (Розділ 1.6.: Свобода діяльності релігійних організацій в умовах пандемії/Мартинюк Е., О. Никитченко, с. 100–122).

Павлова Вікторія Георгіївна,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

NON-FUNGIBLE TOKEN – НЕЗАМІННИ ТОКЕНИ

Невзаємозамінний токен або незамінний токен (**далі – NFT**) слід розглядати як маркер, який існує на протоколі блокчейну. Блокчейн (з англ. Block chain – ланцюг із блоків), в свою чергу, є криптографічним реєстром, який складається із таких маркерів або записів, що їх облікує. Такі записи або активи, що мають відповідний зміст і обсяг закріпленої інформації називаються токенами. Виходячи із назви, NFT є унікальним записом у криптографічному реєстрі, та наділяється, крім статусу твору цифрового мистецтва, і оборотоздатністю.

Перше, на чому треба акцентувати, з'ясовуючи правову природу NFT, це неможливість поки жодної юрисдикції впровадити закони, які могли хоча б встановити адекватний юридичний статус цього новітнього об'єкту цивільних прав. Незважаючи на неминучу появу ще у 2017 році в Ethereum, NFT і досі залишається викликом для юридичної спільноти, враховуючи його неоднозначність. При цьому, майже кожного дня вартість NFT на аукціонах сягає неймовірних висот, отже ця технологія майбутнього вимагає винахідливості для того, щоб захистити законні інтереси учасників правовідносин, що виникають з приводу створення, володіння, користування та розпорядження NFT-токенами.

Відповідно до ст. 179 Цивільного кодексу України, річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки [1]. Ще у римському праві важливим був поділ речей на родові (genus) та індивідуально визначені (species), який полягав у врахуванні господарської суті речі. Якщо для власника мали значення тільки вага, міра або кількість речей, тобто загальні родові ознаки, ця річ розумілась як родова. Якщо ж для нього важливими були індивідуальні властивості, відмінності речі, ця річ вважалась інди-

відуально визначеною. Родові речі були взаємно замінювані (гроші, зерно, вино тощо). Індивідуально-визначені вважались унікальними, а тому кожну з них замінити іншою було неможливо. Такими речами в Римі ставали предмети мистецтва. У сучасній цивілістиці також є відповідна класифікація речей залежно від можливості їх індивідуалізації. Поділяються речі на визначені індивідуальними і родовими ознаками. Речі, визначені індивідуальними ознаками – це речі, які мають тільки їм властиві ознаки, що дозволяють відмежувати їх від всіх інших речей (схожих і несхожих на них), індивідуально-визначені речі є незамінними. До родових речей належать речі, що мають ознаки, властиві усім речам того ж роду. Залежно від здатності речей зберігати при подрібненні свою суть вони поділяються на подільні й неподільні. Згідно зі ст. 183 ЦК подільною є річ, яку можна поділити без втрати її цільового призначення. Неподільною є річ, яку не можна поділити без втрати її цільового призначення.

Якщо провести паралель, NFT можна визначити як предмет віртуального світу (або Мета-всесвіту, що наближається), щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки. Такі активи як Біткоїн, DogeCoin, Ethereum складаються з токенів, що є взаємозамінними та які можна поділити на складові. Один токен Ethereum співпадає із токеном біткоїна, тобто, ці речі можна визначити як родові. NFT-токени є оригіналом цифрового активу, вони можуть існувати лише в одному екземплярі, їм притаманна унікальна форма, їх не можливо замінити, бо заміна стає очевидною. Більшість NFT базується на стандарті Ethereum ERC-721. Відповідно до цього стандарту, творець може створити унікальний токен, який не можна замінити, і приєднати цей токен до твору. Таким чином, NFT можна вважати індивідуально-визначеною річчю, яка є незамінною та неподільною. Існує думка, що невзаємозамінні токени могли б стати відмінним засобом у боротьбі з піратами. Прив'язавши токени до копій музичних альбомів, фільмів, діджітальних арт-об'єктів, програм, ігор тощо, виробники контенту могли б назавжди вирішити проблему захисту авторських прав, оскільки NFT неможливо підмінити [2]. При цьому, існують випадки фракціоналізації NFT. Зазвичай NFT – це неподільна річ. Але тепер деякі платформи надають можливість розділити один токен NFT, створений у стандарті ERC-721, на кілька токенів у стандарті ERC-20 [3].

За допомогою NFT можна захистити авторські права, а також право володіння. Невзаємозамінні токени – це як запис у реєстрі майно-

вих прав, тільки в цьому випадку реєстром є блокчейн. В основному, транзакції, що пов'язані із NFT здійснюються через блокчейн з використанням цифрової монети. За допомогою монет, які розміщуються у цифровому гаманці, через NFT-маркетплейси за умови відповідної реєстрації, можна оплатити розміщення створеного унікального токєну – твору цифрового мистецтва, який буде розміщений платформою і прикріплений до відповідної композиції. Будь-яка особа може придбати NFT та здійснити транзакцію на користь автора цього NFT-токєну. При цьому, саме NFT-маркетплейси, біржові платформи виступають посередниками правовідносин покупця та автора-продавця NFT. Покупець отримує лише частину коду, яка посилається на файл, версія твору мистецтва зберігається на NFT-маркетплейсі. Отже, твір цифрового мистецтва, до якого прив'язано токен, не завжди розміщається у криптографічному реєстрі. Таким чином, права інтелектуальної власності на NFT зберігаються за автором. Покупець максимум може отримати обмежену невиключну ліцензію на право використання твору, якщо це передбачено правилами користування NFT-маркетплейсу. Висновок, слід ретельно вивчати правила користування відповідного NFT-маркетплейсу, на якому відбулася відповідна транзакція.

Як зазначають експерти, якщо у NFT і є впевнене успішне майбутнє та широке визнання, то тільки за умови деанонімізації сторін угоди та їх верифікації, зокрема через NFT-маркетплейси [4].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Токени проти піратства. Що таке NFT-технологія та як вона захистить авторські права. URL: <https://focus.ua/uk/technologies/481755-nft-tokeny-chto-eto-takoe-pochemu-oni-unikalny-kak-i-gde-ih-ispolzov>
3. NFT: загальні та юридичні питання. URL: <https://loyer.com.ua/uk/nft-zagalni-ta-yurydychni-pytannya/>
4. NFT-Токени, Блокчейн I Digital Art. URL: <https://legal-support.top/nft/>